

LIETUVIŲ LIAUDIES
PASAKOS

Jotema

Turinys

EGLĖ ŽALČIŲ KARALIENĖ	7
LAUMUTĖS ŠILKO GIJOS	16
AUKSAPLAUKIS IR AUKSAŽVAIGŽDĖ	20
DVYLIKA BROLIŲ, JUODVARNIAIS LAKSTANČIŲ	27
DEVYNGALVIS	37
GULBĖ KARALIAUS PATI	42
VANDENŲ, RANKŠLUOSČIŲ, ĮNAGIŲ DVARAS	46
TRYS BROLIAI	51
LOKIO PATI	55
UŽBURTA KARALYSTĖ	64
PELENIUS	77
LEKiantis LAIVAS	84
TRYS PIEMENĖLIAI	90
JAUČIO TROBELĖ	97
ŠUO IR JO TROBA	102
MEŠKOS TROBELĖ	104

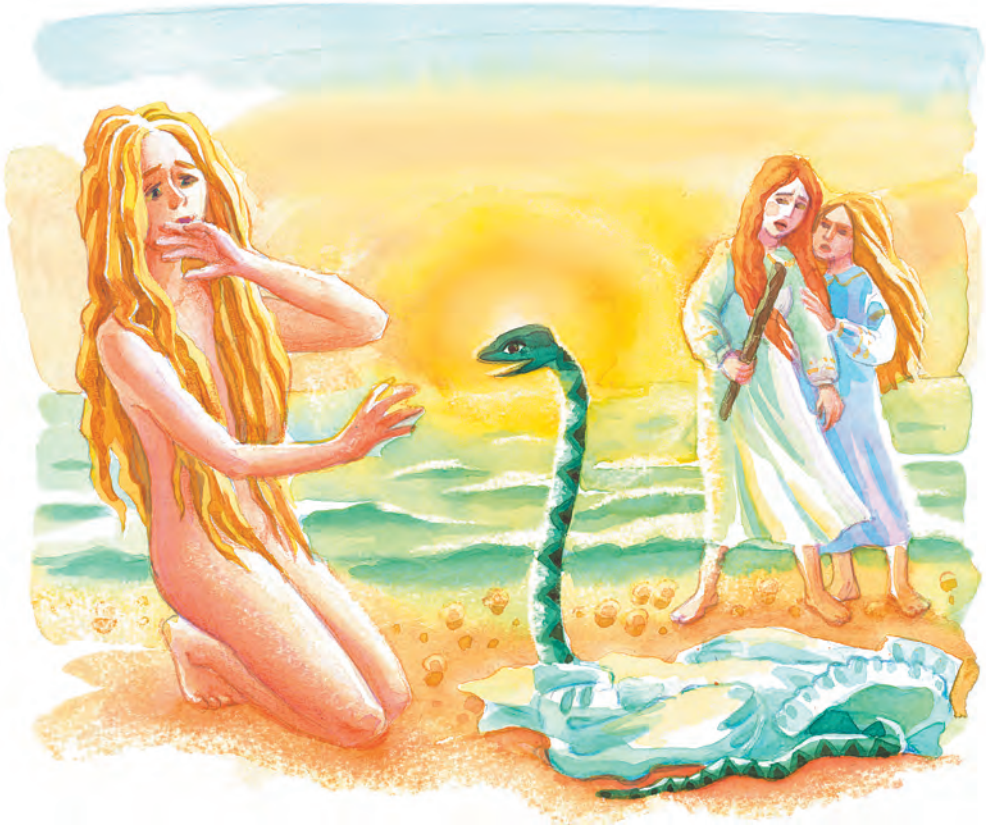

APIE KARALAITĘ IR KAREIVĮ JONĄ	110
LAIMINGAS ŽMOGUS	122
TRYS KULKOS	124
APIE GUDRŲ KVAILĮ	131
DEVYNI BROLIAI IR JŲ SESUO ELENYTĖ	136
AITVARAS	142
BALTAS VILKAS	146
RUPŪŽĖ KARALIAUS PATI	155
UŽBURTA MERGAITĖ IR SLIBINAS	158
GYVULIŲ KALBA	166
DANGUS GRIŪVA	170
MERSELĖ UOGELĖ	173
ŠUNS IR VILKO BIČIULYSTĖ	178
AUKSINIAI KIAUŠINIAI	181
LAPĖ, VILKAS IR KIŠKIS	188
OŽKA IR VILKAS	192
ŽMOGUS, LAPĖ IR VILKAS	195

EGLĖ ŽALČIŲ KARALIENĖ

Kitą kartą senų senovėje gyveno senelis ir senelė. Turėjo jie dvylika sūnų ir tris dukteris. Jauniausioji buvo vardu Eglė.

Vieną vasaros vakarą visos trys seserys išėjo maudytis. Pasipūškinusios ir išsiprausios išlipo ant kranto apsirengti. Jauniausioji tik žiūri — jos marškinių rankovėje žaltys įsirangęs. Ką gi daryti? Tuoj vyriausioji pagriebė mietą ir buvo bešokanti jį varyti. Bet žaltys atsigręžė į jauniausiąją ir prašneko žmogaus balsu:

— Duok, — sako, — Eglute, žodi, jog tekėsi už manęs, tai pats gražumu išlįsiu!

Apsiverkė Eglė: kaip ji gali už žalčio tekėti! Paskui tarė rūščiai:

— Atiduok marškinius ir keliauk sau sveikas, iš kur atvykęs!

O žaltys vis savo:

— Duok, — sako, — žodi, jei tekėsi už manęs, tai pats gražumu išlįsiu.

Ką darys Eglė, ėmė ir prižadėjo tekėti už žalčio.

Po trijų dienų žiūri — visas žalčių pulkas šliaužia į jų kiemą. Nusigando visi, o žalčiai knibždėdami tik karstosi, rangosi, vyniojasi. Piršliai tiesiog sugarmėjo į vidų pasitarti su tėvais ir nuotaka. Iš pradžių tėvai nesutiko, nenorėjo tikėti, bet ką padarys su tokia žalčių knypava, noromis nenoromis turi atiduoti jauniausią ir gražiausią dukrelę. Bet vis geruoju nenusileidžia. Žalčiams liepia luktelėti, o patys eina pas seną kaimynę ir viską išpasakoja. Toji sako:

— Lengva apgauti žaltį: vietoj dukters duokite jam žąsį ir paleiskite pasiuntinius.

Taip ir padarė. Davė baltą žąsį, ir piršliai su ja iškeliavo. Netrukus išgirdo žalčiai berže gegutę kukuojant:

Kukū kukū, kukū kukū,

Apgavo jus: —

Vietoj marčios davė jums baltą žąsį,

Kukū kukū!

Žalčiai grįžta, pikti išmeta žąsį ir reikalauja marčios. Tėvai, senosios kaimynės patarti, duoda jiems baltą avį. Pakelėje gegutė vėl jiems kukuoja:

Kukū kukū, kukū kukū,
Prigavo jus: —
Vietoj marčios davė
jums baltą avi,
Kukū kukū!

Grižta žalčiai šnypšdami
ir vėl reikalauja marčios. Da-
bar davė jiems baltą karvę. Bet,
gegutės perspėti, vėl grižta dar
labiau įtūžę, gąsdindami sausra, tvanu, badu už duotojo žodžio ne-
gerbimą. Namiškiai Eglę apverkė, apraudojo ir atidavė žalčiams.
Vedasi žalčiai Eglę, o gegutė pakeleje kukuoja:

Važiuokite, skubėkite,
Vedys martelės laukia!

Pagaliau Eglė su visais palydovais priėjo pajūrį. Ten ji sutiko
belaukiantį gražų jaunikaitį. Šis pasisakė, kad yra tas pats žaltys,
lindėjęs jos marškinių rankovėje. Tuoju persikėlė visi į netolimą
salą, o iš ten nusileido į požemį, po jūra, kur buvo puikiai išpušti
žalčio rūmai. Čia jie iškėlė vestuves — tris savaites linksminosi,
šoko, užė.

Žalčio rūmuose buvo visko pilna, ir Eglė aprimo, palinksmėjo,
pagaliau ir visai pamiršo savo tėviškę.

Praėjo devyneri metai. Eglė jau susilaukė trijų sūnų: Ažuolo,
Uosio ir Beržo ir vienos dukrelės — Drebulės. Ji buvo jauniausia.
Vieną kartą vyriausias sūnus besiausdamas paklausė Eglės:

— Mamyte, o kur gyvena tavo tėvai? Eime jų kada nors aplankyti.

Tada ji atsiminė savo tėvus, brolius, seseris ir visą giminę. Ir parūpo jai, kaip jiems tenai sekasi: ar besveiki, ar begyvi, ar seniai jau gal numirę. Ir taip ji trokšta eiti ir pasižiūrėti savo tėviškės. Jau tiek metų nebuvo, nemačiusi savųjų, labai išsiilgusi jų. Bet žaltys nenori nė klausyti.

— Gerai, — pagaliau atsakė vyras, — aplankyti leisiu, bet pirma suverpk šitą šilku kuodelį, — ir parodė jai ratelį.

Žaltienė įkibo į ratelį, verpė dieną naktį. Verpė verpė, bet šilku kuodelis nemažėjo. Mato, kad čia apgaulė: kuodelis, matyt,

užkerėtas. Verpsi neverpsi — vis tiek nesuverpsi. Eina Eglė pas vieną senę, kur netoli jų gyveno — pas žiniuonę burtininkę. Atėjusi dejuoja:

— Močiute širdele, pamokyk, kaip tą šilkų kuodelį suverpti.

Senoji išpasakojo, kaip ir ką reikia padaryti.

— Įmesk, — sako, — į ugnį,

kada kūrensis, kitaip niekad dos nebaigsi verpti.

Eglė parėjusi ir ėmetė kuodelį į krosnį, pakurtą duonai kepti.

Šilkai tuoj supurškė, ir Eglė pamatė rupūžę

kaip gerą kultuvę besiraitant ant

ugnies: ta rupūžė ir leido verpant iš

savęs šilkus. Suverpusi Eglė vėl prašo žaltį

leisti nors kelioms dienoms pas tėvelius paviešėti.

Dabar vyras ištraukė iš po suolo geležines kurpes ir sako:

— Kai jas suavėsi, tada galėsi keliauti.

Apsiavė ji tomis korpėmis, eina, mina, brūžina į plytas, į akmenis, kur tik pagriebusi, bet korpės storos, kietos, visiškai nedyla.

Minsi neminsi — jų visam amžiui užteks. Eina vėl pas senę burtininkę patarimo prašyti. Senutė pamokė:

— Nunešk kurpes kalviui ir paprašyk, kad jis pagruzdintų jas žaizdre.

